

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/84/2017
Identifikačné číslo spisu:	8111236372
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8111236372.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. D., bývajúceho v F., zastúpeného JUDr. Pavlom Halajom, advokátom so sídlom v Revúcej, Námestie slobody 2, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o zaplatenie náhrady škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16 C 289/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. decembra 2014 sp. zn. 20 Co 168/2013, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 16. decembra 2014 sp. zn. 20 Co 168/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. decembra 2014 sp. zn. 20 Co 168/2013 potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 25. júna 2013 č. k. 16 C 289/2011-356, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 12 667,03 € s 9,5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 12 667,03 € od 20. septembra 2011 a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12 000 €, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a ktorým vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a na základe takto vykonaného dokazovania dospel k správne právnemu záveru a zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody pre ktoré žalobe vyhovel. V súvislosti s odvolacími námietkami žalovanej, že nie je daný základ nároku na náhradu škody, odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 15/2009. Odvolací súd s a stotožnil s názorom žalobcu, že v prípade zásahu do osobnosti človeka ide o objektívnu zodpovednosť a štát musí niesť následky neoprávneného trestného stíhania vrátane väzby osoby, ktorá bola spod obžaloby oslobodená. Vo zvyšku sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a preto ho ako vecne správne podľa § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016, ďalej len „O.s.p.“) potvrdil.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 21. apríla 2015 dovolanie, z dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.,

nakoľko odvolací súd vec nesprávne právne posúdil a rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný. Navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie.

3. Žalobca sa k dovolaniu žalovanej písomne nevyjadril.

4. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená ministrom spravodlivosti, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (21. apríla 2015), t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

7. Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu bola upravená v § 237 a § 238 O.s.p. S prihliadnutím na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

8. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., bol dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

9. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

10. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia (obdobne pozri aj rozsudok ESRP vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku č. 18990/91, 18.2.1997, § 27). V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvoinštančné konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru (rovnako tak v rozsudku vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku, § 29).

11. Právo strán sporu na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru odvolacieho súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana sporu. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkami predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Kontradiktórny spor

znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby vypočuli jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, I. ÚS 276/2016, I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013).

12. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalovanej (viď č. I. 426 a nasl. spisu) sa písomne vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobca (č. I. 446 a nasl. spisu), žalovaná ale nemala možnosť sa o ňom dozvedieť a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, pretože súd jej toto vyjadrenie žalobcu nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalovanej došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd síce na pojednávaní konanom 16. decembra 2014 oboznámil vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovanej na č. I. 592, toto vyjadrenie však žalovanej nedoručil, ani ho neprečítal, a tak nevytvoril žalovanej možnosť sa s ním oboznámiť a ani sa k nemu vyjadriť. Keďže odvolací súd žalovanej takúto možnosť nevytvoril, nedošlo k zhojeniu vady v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

13. V okolnostiach preskúmvanej veci dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu vykazuje znaky relevantné z hľadiska namietanej vady zmätočnosti. Rešpektujúc právne účinky podaného dovolania, ktoré v konaní nastali, dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

14. O trovách pôvodného aj dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.